

Radno vrijeme u djelatnostima trgovine i ugostiteljstva

Darko Marečić, dipl. iur.

Radno vrijeme objekata u kojima se obavlja djelatnost trgovine i ugostiteljstva propisano je zakonima kojima se uređuju uvjeti i način obavljanja navedenih djelatnosti, a u djelatnosti ugostiteljstva i općim i pojedinačnim aktima nadležnih tijela jedinica lokalne samouprave (općina i gradova). Na koji način u odnosu na svaku od tih djelatnosti je propisano radno vrijeme i kojih se obveza glede tako propisanog radnog vremena moraju pridržavati trgovci, ugostitelji i drugi pružatelji ugostiteljskih usluga, pišemo u nastavku ovog članka.

1. Uvod

Radno vrijeme u kojem poduzetnici moraju ili mogu obavljati registriranu djelatnost, a davatelji usluga pružati registrirane usluge, u Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: RH) nije uređeno na jedinstven način odnosno jednim posebnim zakonom kojim bi se obuhvatile sve gospodarske i društvene djelatnosti, već se u najvećem broju slučajeva, ostavlja poduzetnicima odnosno davateljima usluga mogućnost da radno vrijeme u kojem će obavljati djelatnost odnosno pružati usluge određuju samostalno, pri čemu su (ipak) dužni voditi računa zaštitu prava svojih radnika koja su im zajamčena radno pravnim propisima.

Obavljanje trgovine i ugostiteljske djelatnosti odnosno pružanje usluga u ugostiteljstvu spada u uslužne (tercijalne) gospodarske djelatnosti, od posebnog značaja ne samo za lokalnu nego i širu društvenu zajednicu. Naime, trgovinom se osigurava opskrba stanovništva i turista hranom, odjećom i obućom, proizvodima široke potrošnje i drugim proizvodima potrebnim za život, rad i provođenje slobodnih aktivnosti te organiziranje društvene zajednice u cjelini (primjerice opskrba prijevoznih sredstava pogonskim gorivima). Ugostiteljska djelatnost osigurava prehranu i/ili smještaj kako domaćih tako i stranih gostiju što doprinosi razvoju turizma države u cjelini.

Zbog svih navedenih razloga, a posebice zbog zadovoljavanja osnovnih potreba domicilnog stanovništva i turista za opskrbom roba i korištenjem ugostiteljskih usluga, te uopće razvoja turizma u cjelini, zakonodavac se odlučio propisati radno vrijeme u djelatnosti trgovine i ugostiteljstva.

2. Općenito o obavljanju djelatnosti trgovine

Način i uvjeti obavljanja djelatnosti trgovine propisani su odredbama Zakona o trgovini (Nar. nov., br. 87/08., 116/08., 76/09.-odl. Ust.suda., 114/11., 68/13. i 30/14., -dalje u tekstu: ZoT), i njegovim provedbenim propisima. Trgovina je gospodarska djelatnost kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini u svrhu ostvarivanja dobiti ili drugog gospodarskog učinka, a obavlja se kao trgovina na veliko i trgovina na malo. **Trgovina na veliko** je kupnja robe radi daljnje prodaje profesionalnim korisnicima, odnosno drugim pravnim ili fizičkim osobama koje obavljaju neku registriranu ili zakonom određenu djelatnost, a **trgovina na malo** kupnja robe radi daljnje prodaje potrošcima za osobnu uporabu ili uporabu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima ako za tu prodaju nije potrebno ispunjavanje dodatnih minimalnih tehničkih i drugih uvjeta propisanih posebnim propisima.

Trgovina se obavlja u prodajnim objektima (skladišta, prodavaonice, tržnice), a trgovina na malo i izvan tržnica na malo (na klupama i štandovima tržnica na malo ili izvan njih kao i unutar trgovačkih centara, ustanova i sl., prodaja putem kioska i automata, prigodna i pokretna prodaja, prodaja na daljinu i prodaja u proizvodnim objektima). Za obavljanje trgovine, osim u slučaju prigodne prodaje,¹ moraju biti ispunjeni minimalni tehnički i drugi uvjeti, što rješenjem utvrđuje mjesno nadležni ured državne uprave u županiji odnosno

¹ Prigodna prodaja je prodaja organizirana u sklopu održavanja sajnova, priredaba i izložbi, na kojoj je dopuštena prodaja samo proizvoda i robe koji su predmet i svrha organiziranja spomenutih manifestacija i koja može trajati najduže do 60 dana u tijeku jedne kalendarske godine, neovisno o vremenu njenog održavanja.

upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove trgovine. Iznimno, bez novog rješenja, djelatnost trgovine može se obavljati u prodajnom objektu za koji je već nadležni ured prethodno izdao rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti trgovine ako radi se o nastavku obavljanja trgovine, uz uvjet da u međuvremenu (bez obzira na protek tog vremena i promjenu vrste robe) nije došlo do bitnih promjena vezanih uz prodajni objekt, opremu i sredstva kojima se obavlja djelatnost trgovine, a ne radi se prodaji hrane ili robe opasne za život i zdravlje ljudi i životinja te prirodu i okoliš.

Djelatnost trgovine mogu obavljati trgovci (fizička i pravna osoba registrirana za djelatnost trgovine) te fizičke i pravne osobe iz čl. 5.st.1. ZoT-a, koje mogu, uz uvjete i na način propisan odredbama ovog Zakona obavljati samo prodaju svojih proizvoda.²

U obavljanju trgovine, trgovci i drugi prodavatelji iz čl. 5.st.1. ZoT-a (u daljnjem tekstu: trgovci) dužni su u prodajnom objektu odnosno na mjestu prodaje carinskom i drugom nadležnom inspektoru osigurati podatke (isprave) o stanju robe (zaduženju, razduženju, cijeni) koju prodaju, te se pridržavati obveza propisanih zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača,³ posebice onih koji se odnose na isticanje i pridržavanje cijena i prodajnih uvjeta, izdavanje točnog i čitljivog računa, omogućavanje potrošačima podnošenje pisanog prigovora). Isto tako, trgovci su dužni pridržavati se i svih drugih obveza propisanih posebnih propisa kojima se uređuje stavljanje na tržište propisano označenih proizvoda i hrane te proizvoda sukladnih propisanim bitnim zahtjevima sigurnosti, zdravstvene ispravnosti i dr.

Inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi ZoT-a, sukladno čl. 66. st. ZoT-a obavljaju nadležni inspektori Carinske uprave Ministarstva financija,⁴ koji su dužni, u slučaju kada utvrde da se trgovci ne pridržavaju odredbi tog Zakona kojima se uređuje radno vrijeme, prema takvim trgovcima poduzeti istim Zakonom propisane (upravne, prekršajne) mjere.

3. Propisivanje radnog vremena u djelatnosti trgovine

3.1. Općenito o propisivanju radnog vremena u trgovini

Nakon bezuspješnog pokušaja uređivanja radnog vremena u djelatnosti trgovine odredbama ZoT-a, važećim odredbama ovog Zakona radno vrijeme u trgovini više nije propisano. Naime, zakonodavac je do sada, u dva navrata (2003. i 2008. godine) kroz odredbe ZoT-a pokušavao urediti radno vrijeme u djelatnosti trgovine, određujući najraniji početak i najkasniji završetak dnevnog radnog vremena u kojima se mogla obavljati trgovina, te određujući načelnu zabrana

² Osim trgovaca, djelatnost trgovine mogu obavljati i: nositelj i/ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava; pravna ili fizička osoba koja nema obvezu upisa u Upisnik dobavljača sadnog materijala; pravna ili fizička osoba koja posjeduje povlasticu za gospodarski ribolov na moru ili gospodarski ribolov na slatkim vodama ili za uzgoj riba i drugih morskih organizama ili akvakulturu; pravna ili fizička osoba upisana u Upisnik šumoposjednika; ; pravna i fizička osoba registrirana za proizvodnju; te nepofitne pravne osobe (udruge, ustanove, zadruge i sl.).

³ Zaštita osnovnih prava potrošača pri kupnji proizvoda i usluga kao i pri drugim oblicima stjecanja proizvoda i usluga na tržištu uređena je odredbama Zakona o zaštiti potrošača (Nar. nov., br. 41/14. i 110/15.) i njegovim provedbenim propisima od kojih ističemo Pravilnik o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda i usluga (Nar. nov., br. 66/14. i 16/15.) i Pravilnik o uvjetima i načinu provođenja sezonskog sniženja (Nar. nov., br. 135/15.).

⁴ Odredbom čl. 4. st.3. toč.7. Zakona o carinskoj službi (Nar. nov., br. 68/13. i 30/14.) propisano je da inspeksijski nadzor nad provedbom propisa kojima se uređuje obavljanje trgovina i usluga, provode inspektori Carinske uprave Ministarstva financija.

rada u djelatnosti trgovine nedjeljom i blagdanima, osim u slučaju propisanih iznimaka, ali je Ustavni sud RH, u oba slučaja veći dio odredbi koje su se odnosile na uređivanje radnog vremena u trgovini ukinuo proglašivši ih neustavnim. Preostale odredbe koje Ustavni sud RH nije ukinuo ionako se nisu mogle primjenjivati bez primjene i ukinutih odredbe, tako da ih je zakonodavac Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini iz 2011. godine ukinuo, osim odredi članka 57. i 61. koji su ostale i dalje vrijediti. Nakon toga, zakonodavac više nije pokušavao ponovno detaljno propisivati radno vrijeme za pojedine oblike i načine obavljanja trgovine.

3.2. Na koji je način je odredbama važećeg ZoT-a propisano radno vrijeme u trgovini

U ovom trenutku, Zakonom nije uređeno (propisano) radno vrijeme u djelatnosti trgovine u odnosu na pojedine oblike i načine obavljanja trgovina, već je Zakonom određeno da radno vrijeme prodajnog objekta trgovac određuje samostalno. Kako više Zakonom radno vrijeme u trgovini nije detaljno propisano, trgovci sada, prema važećem ZoT-u samostalno određuje dnevno radno vrijeme svojeg prodajnog objekta, kao i to, u koje će dane u tjednu raditi, odnosno hoće li ili neće raditi nedjeljama i blagdanima. Pritom trgovci nisu apsolutno slobodni (samostalni) već su dužni voditi računa o okolnostima navedenim u čl. 57. st.1. ZoT-a, ponajprije onih koji se odnose na zaštitu prava radnika koja im je zajamčena radno-pravnih propisa. Pored toga, trgovci su obvezni, sukladno čl. 61. ZoT-a na prodajnom objektu vidno istaknuti obavijest o radnom vremenu i tako istaknutog radnog vremena se pridržavati.

3.3. Posebno o određivanju radnog vremena u trgovini

ističemo...

Odredbom čl. 57. st. 1. ZoT-a propisano je da trgovci samostalno, prema vlastitoj poslovnoj odluci određuju radno vrijeme svojih prodajnih objekata, vodeći pritom računa o zaštiti prava svojih zaposlenika sukladno propisima o radu i potrebama potrošača.

Sukladno navedenoj zakonskoj odredbi, trgovac određuje radno vrijeme prodajnog objekta (skladište, prodavaonica, tržnica na veliko i tržnica na malo) i drugih oblika obavljanja trgovine na malo izvan prodavaonica (prodaja sa klupe, štanda, iz kioska, prigodna prodaja, prodaja u proizvodnim pogonima) samostalno, pri čemu će uzeti u obzir potrebe kupaca, broj radnika zaposlenih u prodajnom objektu i poštivanje njihovih prava uređenih Zakonom o radu⁵ i drugim radno pravnim propisima, kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između poslodavaca i radničkog vijeća i ugovorom o radu, posebno u pogledu plaće i naknade plaće, dodatka na plaću, rasporeda i preraspodijele radnog vremena, prekovremenog i noćnog rada, te

⁵ Nar. nov., br. 93/14.

stanke, dnevnog, tjednog i godišnjeg odmora.⁶ Inspekcijski nadzor nad provedbom propisa o radu provode inspektori Inspektorata.⁷

Kad je u pitanju radno vrijeme u kojem se može obavljati djelatnost trgovine, treba uzeti u obzir i odredbe Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj⁸ kojim su utvrđeni blagdani, spomendani i neradni dani u RH. Odredbom čl. 1. st. 2. ovog Zakona propisano je da se u dane blagdana u RH ne radi.⁹ Unatoč tome, što je odredbom čl. 1. st. 2. ovog Zakona izričito propisano da se u dane blagdana u RH ne radi, istim Zakonom nisu propisane odredbe kojima bi se prekršajno sankcionirali oni trgovci -poslodavci koji se ovog Zakona ne pridržavaju, a niti su propisane upravne mjere kojima bi nadležni inspektor rješenjem zabranio obavljanje rada u dane blagdana. Štoviše, i sam Zakon posredno dopušta mogućnost rada i u dane blagdana, jer je odredbom čl. 5. tog Zakona propisano da "zaposlenici u dane iz članka 1. i 3. ovoga Zakona imaju pravo na naknadu plaće".

ističemo...

Općine i gradovi više nisu nadležni, niti su ovlašteni, svojim općim aktima propisivati (određivati ili ograničavati) rad trgovina na svojem području, niti trgovci imaju obvezu bilo kojem tijelu prijavljivati radno vrijeme svojih prodavaonica.

3.4. Obveza isticanje obavijesti o radnom vremenu

ističemo...

Odredbom čl. 61. ZoT-a propisano je da je trgovac dužan na prodajnom objektu jasno, vidljivo i čitljivo za potrošače istaknuti radno vrijeme.

U odnosu na mjesto isticanja obavijesti odnosno oznake o radnom vremenu prodajnog objekta ukazujemo da je odredbom čl. 7. st. 1. toč. 2. Pravilnika o minimalnim tehničkim i drugim uvjetima koji se odnose na prodajne objekte, opremu i sredstva u prodajnim objektima i uvjetima za prodaju robe izvan prodavaonica¹⁰ izričito propisano da se na radno vrijeme treba istaknuti jasno, vidljivo i čitljivo na ulazu u prodajni objekt (prodavaonicu, tržnicu na malo odnosno na veliko,

6 Prema Kolektivnom ugovoru u djelatnosti trgovine, radnik ima pravo na povećanu plaću za rad noću 30%, za rad nedjeljom 35%, za prekovremeni rad 50%, za rad u drugoj smjeni ako rad traje više od 8 dana neprekidno 10%. Ako radnik radi na dane blagdana i neradne dane utvrđene zakonom, ima pravo na naknadu plaće i plaću uvećanu najmanje za 50%. Ako je prisutno više uvjeta istovremeno, dodaci se kumuliraju, osim ako je državni blagdan ili neradni dan utvrđen zakonom, nedjelja.

7 Ustrojstvo Inspektorata rada te ovlasti inspektora rada propisani su Zakonom o Inspektoratu rada (Nar. nov., br. 19/14.). Inspektorat rada je upravna organizacija u sastavu Ministarstva rada i mirovinskog sustava.

8 Nar. nov., br. 136/02., 112/05., 59/06., 55/08., 74/11. i 130/11.

9 Zakonom o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, utvrđeni su slijedeći blagdani: 1. siječnja -Nova godina; 6. siječnja - Bogojavljanje ili Sveta tri kralja; Uskrs i Uskršni ponedjeljak; Tijelovo; 1. svibnja -Praznik rada; 22. lipnja -Dan antifašističke borbe; 25. lipnja - Dan državnosti; 5. kolovoza - Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja; 15. kolovoza - Velika Gospa; 8. listopada - Dan neovisnosti; 1. studenog - Svi sveti; 25. prosinca -Božić; i 26. prosinca -prvi dan po Božiću, Sveti Stjepan. Istim je Zakonom propisano u čl. 3., da građani Republike Hrvatske koji Božić slave na dan 7. siječnja u taj dan, islamske vjeroispovijesti u dane Ramazanskog bajrama i Kurban bajrama, te židovske vjeroispovijedi u dane Roš Hašana i Jom Kipura imaju pravo ne raditi.

10 Nar. nov. br. 66/09., 108/09., 8/10. i 108/14.

skladište). Kada se radi o kiosku, radno vrijeme se ističe na vanjskoj strani kioska, neposredno uz otvor predviđen za kupovinu robe.

Obavijest o radnom vremenu je vidljiva ako je istaknuta u visini pogleda kupca prosječne visine i ako nije prekrivena nekim drugim oznakama. Oznaka je čitljiva ako je napisana na hrvatskom jeziku, latiničnim pismom (nema zabrane da uz ovu obavijest, ista ispiše i na nekom drugom stranom jeziku), pisanim ili tiskanim slovima u veličini fonta slova da je prosječnom kupcu čitljiva. Obavijest je jasna ako su na njoj naznačeni podaci o početku i završetku dnevnog radnog vremena, radnog vremena nedjeljom i u dane blagdana ako se u te dane radi, odnosno naznaka da je prodajni objekt nedjeljom i u dane blagdana zatvoren. Oblik odnosno forma i vrsta materijala za izradu obavijesti (staklo, drvo, papir, plastika, aluminij i dr.) nije propisana, već je to prepušteno vlastitoj poslovnoj odluci trgovca.

Primjer obavijesti o radnom vremenu prodavaonice:

RADNO VRIJEME PRODAVAONICE:

Radnim danom: od 6.00 do 20.00 s.

Subotom: od 6.00 do 18.00 s.

Nedjeljom: od 8.00 do 12.00 s.

Blagdanom: zatvoreno

3.5. Obveza pridržavanja istaknutog radnog vremena

ističemo...

Trgovac je dužan pridržavati se istaknutog radnog vremena.

To znači, da ukoliko iz objektivnih razloga u određeno doba dana ili dane ne bude mogao raditi (prodavaonica je zatvorena), treba obavijest o tome istaknuti na isti način kao što je istaknuta i obavijest o radnom vremenu prodavaonice (primjerice: „U subotu 07.06.2014. godine – zatvoreno“).

ističemo...

Trgovac je dužan 15 min. prije završetka radnog vremena prodavaonice, jednom ili više puta upozoriti kupce koji se zateknu u prostoru prodavaonice na kraj radnog dnevnog radnog vremena prodavaonice.

Prema naravi stvari, ova se obveza odnosi na one prodajne objekte u koje kupci (potrošači) imaju pristup, a ne na druge prodajne objekte u koje kupci nemaju pristup, već se uslužuju iz njih (npr. kiosk, pokretno vozilo) ili se nalaze na otvorenom prostoru gdje je obvezu obavještavanja potrošača objektivno nemoguće izvršiti (npr. otvoreni prostori tržnica, sajmišta, prodaja na klupama i štandovima izvan tržnica na otvorenim prostorima). Dodajemo, da je odredbom čl. 61. st. 2. ZoT obveza pridržavanja radnog vremena propisana i za kupce, te iz tog razloga, kupci ne bi mogli s uspjehom prigovoriti trgovcu da im nije omogućio kupnju proizvoda nakon završetka radnog vremena prodajnog objekta.

3.6. Upravne mjere i prekršajne sankcije

U slučaju kada trgovac na ulazu u prodajni objekt ne istakne jasno, vidljivo i čitljivo oznaku (obavijest) o radnom vremenu, nadležni inspektor Carinske uprave dužan je sukladno čl. 68. st. 11. toč. 2. ZoT-a donijeti pismeno rješenje kojim će trgovcu narediti otklanjanje nad-

zorem utvrđenih nedostataka (da se na ulazu u prodajni objekt vidno istakne radno vrijeme) i odrediti primjereni rok, u kojem nedostatke treba otkloniti. Neisticanjem radnog vremena na jasan, vidljiv i čitljiv način za potrošače trgovac ostvaruje djelo prekršaja iz čl. 71. st.1. toč. 9. ZoT-a za koji je propisana novčana kazna za trgovca u statusu pravne osobe u iznosu od 4.000,00 do 250.000,00 kn, te u iznosu od 3.000,00 do 50.000,00 kn za odgovornu osobu u pravnoj, kao i prodavatelja – fizičku osobu, odnosno u iznosu od 3.000,00 do 100.000,00 kn za trgovca u statusu obrtnika.

4. Općenito o obavljanju ugostiteljske djelatnosti

Ugostitelja djelatnost je pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka i pružanje usluga smještaja, kao i pripremanje jela, pića i napitaka za potrošnju na drugom mjestu sa ili bez usluživanja i opskrbu tim jelima, pićima i napicima (catering). Način i uvjeti obavljanja ugostiteljske djelatnosti propisane su odredbama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (Nar. nov., br. 85/15., -dalje u tekstu: ZUD) i pravilnicima kojima se određuju vrste i minimalni uvjeti ugostiteljskih objekata i objekata u kojima se pružaju pojedine ugostiteljske usluge. Ugostiteljsku djelatnost mogu obavljati ugostitelji i druge pravne i fizičke osobe uz uvjete i na način propisan odredbama navedenog Zakona. Tako, određene ugostiteljske usluge mogu pružati i pravne osobe (udruge i ustanove) poimenično navedene u čl. 5.st.2. ZUD-a, te građani, koji mogu pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu i na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu odnosno seljačkom domaćinstvu (dalje u tekstu: OPG).

Ugostiteljska djelatnost obavlja se u ugostiteljskim objektima, a određene ugostiteljske usluge pružaju se u objektima građana u domaćinstvu i na OPG-u. Ugostiteljski objekti s obzirom na vrstu ugostiteljskih usluga koje se u njima pružaju razvrstavaju se u skupine Hoteli, Kampovi, Ostali ugostiteljski objekti za smještaj, Restorani, Barovi, Catering objekti i Objekti jednostavnih usluga. Unutar svake od pojedinih skupina, a polazeći od načina usluživanja i pretežitosti usluga koje se pružaju u objektu, ugostiteljski objekti razvrstavaju se u pojedine vrste. Jedan ugostiteljski objekt može poslovati najviše u dvije vrste. Pojedine vrste ugostiteljskih objekata za smještaj se kategoriziraju u kategorije koje se u pravilu označavaju zvjezdicama ili drugim oznakama,¹¹ a pojedinim vrstama ugostiteljskih objekata može se utvrditi poseban standard odnosno dodijeliti oznaka kvalitete. Objekti u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i na OPG-u također se razvrstavaju u pojedine vrste, a objekti za smještaj se i kategoriziraju. Da bi se ugostiteljski objekt odnosno objekt građana u domaćinstvu ili na OPG-u mogao razvrstati u pojedinu vrstu i kategorizirati u određenu kategoriju (ako je predviđena), a određenim vrstama ugostiteljskih objekata utvrdio poseban standard i dodijelila oznaka kvalitete, objekt mora ispunjavati propisane uvjete, što rješenjem (osim u slučaju propisanih iznimaka¹²) utvrđuje nadležno upravno tijelo.¹³

Iako se radi o pripremanju i usluživanju jela, pića i napitaka, ili uslugama smještaja, odredbe ZUD-a se ne primjenjuju na fizičke i pravne osobe iz čl. 6. tog Zakona ako te osobe ugostiteljske us-

luge pružaju na način i uz uvjete propisane odredbom navedenog članka.¹⁴ Stoga, radno vrijeme koje je ovim Zakonom propisano za ugostiteljske objekte ne odnosi se navedene osobe kad ugostiteljske usluge smještaja i prehrane pružaju na način i uz uvjete propisano odredbom čl. 6. ZUD-a.

Odredbom čl. 42. st.2. ZUD-a propisano je da inspekcijski nadzor nad provedbom ovog Zakona i njegovih provedbenih propisa, pa tako i odredbi kojima se uređuje radno vrijeme u ugostiteljstvu, obavljaju nadležni turistički inspektori Ministarstva turizma.¹⁵

5. Propisivanje radnog vremena u djelatnosti ugostiteljstva

5.1. Općenito o propisivanju radnog vremena u ugostiteljstvu

Radno vrijeme u djelatnosti ugostiteljstva u odnosu na ugostiteljske objekte propisano je odredbom čl. 9. ZUD-a, a u odnosu na objekte u kojima se pružaju ugostiteljske usluge na OPG-u, odredbom čl. 41. istog Zakona.

Radno vrijeme ugostiteljskih objekata za smještaj u cijelosti je propisano Zakonom i kao takvo obvezno je za sve ugostitelje koji pružaju ugostiteljske usluge smještaja. U odnosu na sve ostale skupine ugostiteljskih objekata, radno vrijeme je propisano na fakultativan način kroz propisivanje okvirnog radnog vremena (najranijeg početka i najkasnijeg završetka) u kojem ugostiteljski objektu mogu (ali i ne moraju) raditi u tijeku dana. Okvirno radno vrijeme za ugostiteljske objekte iz skupine Restorani i Barovi određeno (propisano) je Zakonom, uz davanje mogućnosti (ovlasti) predstavničkim ili izvršnim tijelima jedinica lokalne samouprave (dalje u tekstu: JLS) tj. općina i gradova da tako propisano najduže radno vrijeme mogu produžiti ili skratiti odnosno odrediti drugačije radno vrijeme, za sve ili samo pojedine vrste ugostiteljskih objekata, na cjelokupnom području ili njegovom dijelu. Zakon je prepustio predstavničkim tijelima JLS da u cijelosti odlukom propisuju radno vrijeme ugostiteljskih objekata iz skupina Catering objekti i Objekti jednostavnih usluga kao i prostora za usluživanjem na otvorenom svih vrsta ugostiteljskih objekata na svom području. U odnosu na objekte u kojima se pružaju ugostiteljske usluge na OPG-u, Zakon je ovlastio predstavnička tijela JLS da i za te objekte propisuju radno vrijeme, ali je ostavio mogućnosti da OPG samostalno odlučuje o radnom vremenu objekata unutar svog OPG-a, što znači da radno vrijeme objekata na OPG-u ovisi o izboru nositelja i/ili člana OPG-a za jednu od dvije ponuđene alternative. Jedina mogućnost samostalnog određivanja radnog vremena Zakonom je ostavljena ugostiteljima u odnosu na određivanje rad-

14 Zajednička karakteristika osoba iz čl. 6. ZUD-a (socijalne, zdravstvene i humanitarne ustanove, oružane snage RH, ministarstva obrane i unutarnjih poslova, snage sustave Civilne zaštite i Savez izviđača, trgovačka društva, druga tijela javne vlasti, ustanove i udruge) je da usluge smještaja, pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka pripremaju i uslužuju njihovi radnici, odnosno djelatnici ili članovi, u svojim prostorijama i prostorima, za vrijeme njihovog rada odnosno obavljanja aktivnosti, za potrebe svojih radnika, odnosno djelatnika, članova ili pripadnike, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih procjenjivih koristi.

15 Ustrojstvo, poslovi i način rada Turističke inspekcije propisani su odredbama Zakona o turističkoj inspekciji (Nar. nov., br. 19/14.) Odredbom čl.3. ovog Zakona propisano je da Turistička inspekcija obavlja inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa kojima se uređuju način i uvjeti pod kojima pravne i fizičke osobe obavljaju ugostiteljsku djelatnost ili pružaju ugostiteljske usluge i/ili pružaju usluge u turizmu, uključujući obavljanje ugostiteljske djelatnosti odnosno pružanje ugostiteljskih i/ili usluga u turizmu suprotno izdanom rješenju nadležnog tijela, osim u slučaju neregistriranog obavljanja ugostiteljske djelatnosti ili neregistriranog pružanja ugostiteljskih usluga i/ili usluga u turizmu. (Neregistrirano obavljanje ugostiteljske djelatnosti i pružanje usluga u turizmu nadziru inspektori Carinske uprave Ministarstva financija).

11 Primjerice, vrsta Pansion kategorizira se u dvije kategorije koje se označavaju s „Komfor“ i „Standard“.

12 Ugostitelj može povremeno, za vrijeme trajanja manifestacija, sajmova, prigodnih priredbi i sl., izvan svoga ugostiteljskog objekta pružati ugostiteljske usluge sukladno već ishođenom rješenju nadležnog tijela..

13 Ured državne uprave u županiji odnosno upravno tijelo grada Zagreba nadležno za ugostiteljstvo za sve objekte osim u odnosu na ugostiteljske objekte iz skupine Hoteli i skupine Kampovi kojih se kategorije označavaju zvjezdicama, za što je nadležno Ministarstvo turizma.

nog vremena pojedinih ugostiteljskih sadržaja unutar ugostiteljskih objekata za smještaj, ako odluče da takvi sadržaji ne posluju u istovjetnom radnom vremenu objekta u kojem se nalaze. Radno vrijeme objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu nije propisano.

Slijedom navedenog, možemo reći da, iako je radno vrijeme u djelatnosti ugostiteljstva pretežito uređeno Zakonom i/ili općim aktima JLS, uz izuzetak ugostiteljskih objekata za smještaj, ipak je zadržana samostalnost (sloboda) ugostitelja u određivanju radnog vremena svog ugostiteljskog unutar propisanog okvirnog radnog vremena kao i u određivanju dana u kojem će objekt raditi odnosno neće raditi. Nadalje, razvidno je da je zakonodavac, uvažavajući činjenicu da JLS najbolje poznaje stanje turističke ponude na svojem području kao i zahtjeve domaćeg stanovništva za osiguranjem javnog reda i mira, u znatnoj mjeri prenio ovlasti u propisivanju radnog vremena u cijelosti ili produžavanju odnosno skraćivanju ili određivanju drugačijeg radnog vremena od onog propisanog Zakonom. Međutim, treba napomenuti da u prenesenim normativnim poslovima vezanim uz propisivanje radnog vremena u ugostiteljstvu, JLS nisu u potpunosti autonomno, već su ograničene obvezom da su dužni odlukom propisati razloge odnosno uvjete ili kriterije za produženje odnosno skraćivanje radnog vremena ili određivanje drugačijeg radnog vremena od onog propisanog Zakonom, kako bi donošenje konkretnih odluka o radnom vremenu bilo transparentno i na zakonu utemeljeno.¹⁶

I u djelatnosti ugostiteljstva kao i u djelatnosti trgovine, ugostitelj prilikom donošenja odluke o radnom vremenu svojeg ugostiteljskog objekta, posebno noćnog i prekovremenog rada, rada nedjeljom i blagdanom, treba voditi računa o zaštiti prava radnika koja im pripadaju po osnovi Zakona o radu¹⁷, Kolektivnom ugovoru¹⁸ i pojedinačnom ugovoru o radu.

5.2. Posebno o radnom vremenu pojedinih skupina ugostiteljskih objekata

5.2.1. Ugostiteljski objekti za smještaj

ističemo...

Ugostiteljski objekti za smještaj iz skupina Hoteli, Kampovi i Ostali ugostiteljski objekti za smještaj¹⁹ **obvezno rade od 00.00 do 24.00 sata svaki dan.**

Dakle, sve vrste ugostiteljskih objekata unutar navedenih skupina¹⁹ obvezne su raditi svakog dana tijekom cijele godine od 00.00 do

16 Prema dosadašnjoj praksi, općine i gradovi kao kriterije i mjerila u svojim odlukama propisuju okolnosti koje se odnose na učestalo zaprimanje pritužbi građana ili susjeda zbog buke iz pojedinog ugostiteljskog objekta, remećenja javnog reda i mira, ponavljanje prekršaja iz ugostiteljstva posebice u odnosu na nepridržavanje propisanog ili istaknutog radnog vremena, usluživanje alkoholnih pića maloljetnicima i sl.

17 Nar. nov., br. 93/14.

18 Kolektivni ugovor ugostiteljstva (Nar. nov., br. 44/15. i 121/15.), a isti se primjenjuje na sve poslodavce i radnike u RH u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane (područje 55. i 57. Nacionalne klasifikacije djelatnosti 1007 – NKD 2007 – Nar. nov., br. 58/07.) temeljem Odluke o proširenju primjene Kolektivnog ugovora ugostiteljstva (Nar. nov., br. 54/15 i 134/15.).

19 Ugostiteljski objekti iz skupine Hoteli, razvrstavaju se u slijedeće vrste: Hotel baština (heritage), Hotel, Aparthotel, Turističko naselje, Turistički apartmani, Pansion, Difuzni hotel i Integralni hotel. Sve vrste objekata iz ove skupine ako u njima ugostiteljske usluge pruža zdravstvena ustanova ili druga fizička i pravna osoba koja se bavi zdravstvenom djelatnošću mogu se nazivati lječilišnom vrstom, ako za tu vrstu ispunjava propisane uvjete. Hotel se može razvrstati u vrstu Hotel posebnog standarda ako ispunjava uvjete za neki od propisa-

24.00 sata, što je i razumljivo jer se radi o objektima za smještaj gostiju, što podrazumijeva dnevni i noćni smještaj. U tom smislu, ugostitelji su dužni organizirati poslovanje navedenih ugostiteljskih objekata na način da su isti otvoreni za goste 24 sata na dan. U praksi se to provodi organiziranjem recepcije za prihvata gosta ili se gostima omogućuje da putem zvana na ulaznim vratima ili na broj telefona istaknut na vidnoj obavijesti uz ulazna vrata, pozove osobu koja će mu omogućiti uslugu smještaja. Međutim, ako je pravilnicima kojima se propisuju minimalni uvjeti elementi odnosno uvjeti za pojedinu kategoriju propisano radno vrijeme recepcije za prihvata gostiju, tada je ugostitelj dužan osigurati službu recepcije ili recepcionera u tako propisanom radnom vremenu,²⁰ a nakon tog vremena prihvata se gostiju mora osigurati po pozivu.

5.2.2. Ugostiteljski objekti iz skupina Restorani i Barovi

U odnosu na vrste ugostiteljskih objekata iz skupina Restorani²¹ i Barovi²² zakonodavac je propisao samo okvirno radno vrijeme (odnosno najraniji početak i najkasniji završetak radnog vremena tijekom dana), ostavljajući mogućnost JLS da svim ili samo nekim vrstama koji posluju na sveukupnom ili dijelu svog područja određuju duže odnosno kraće radno vrijeme uz uvjete propisane ovim Zakonom. Iznimno, u odnosu na ugostiteljske objekte iz navedenih skupina koji posluju izvan naseljenih područja naselja, a koja područja svojom odlukom određuje predstavničko tijelo JLS, Zakonom se omogućuje da njihov rad može biti od 00.00 do 24.00 sata.

ističemo...

Ugostiteljski objekti iz skupine "Restorani" i "Barovi" **moгу raditi od 6.00, do 24.00 sata, odnosno od 00.00 do 24.00 sata ako se nalaze izvan naseljenih područja naselja.**

Predstavničko tijelo JLS (općinsko/gradsko vijeće odnosno Gradska skupština Grada Zagreba) svojom odlukom može produžiti pro-

nih posebnih standarda. Skupina Kampovi razvrstava se u vrste Kamp, Kamp naselje, Kampiralište i Kamp odmorište, a Skupina Ostali ugostiteljski objekti za smještaj razvrstava se u vrste: Soba za iznajmljivanje, Apartman, Studio apartman, Kuća za odmor, Prenocište, Odmaralište za djecu, Hostel, Planinarski dom, Lovački dom, Učenički dom ili Studentski dom i Objekt za robinzonski smještaj.

20 Recepcija 24 sata dnevno mora se osigurati za sve vrste ugostiteljskih objekata iz skupine Hotela čije se kategorije označavaju s 4* i 5*; Studio apartman i Soba za iznajmljivanje čija se kategorija označava s 4* te Apartman i Kuća za odmor čija se kategorija označava s 4* i 5*. Recepcija 16 sati dnevno mora se osigurati za sve vrste ugostiteljskih objekata iz skupine Hotela čije se kategorije označavaju s 3*, Integral hotel, kao i za ugostiteljski objekt vrste Kamp i Kampiralište čija se kategorija označava s 3* i koji ima do 50 smještajnih jedinica, te za ugostiteljske objekte vrste Soba za iznajmljivanje, Apartman, Studio apartman i Kuća za odmor čije se kategorije označavaju s 3*. Recepcija 12 sati dnevno mora se osigurati za sve vrste ugostiteljskih objekata iz skupine Hotela čije se kategorije označavaju s 2* te za ugostiteljske objekte vrste Soba za iznajmljivanje, Apartman, Studio apartman i Kuća za odmor čije se kategorije označavaju s 2*. Recepcija 8 sati dnevno mora se osigurati za Kamp čija se kategorija označava s 2* i ima do 50 smještajnih jedinica. Recepcija ili prihvata gostiju mora se osigurati na poziv za ostalo vrijeme izvan propisanog radnog vremena za osiguranje rada recepcije naprijed navedenih ugostiteljskih objekata te za sve ostale nespomenute ugostiteljske objekte za smještaj (npr. Hostel, Prenocište, Lovački dom, Planinarski dom, Objekt za robinzonski smještaj, Kampiraste i Kamp odmorište).

21 Ugostiteljski objekti iz skupine Restorani razvrstavaju se u slijedeće vrste: Restoran, Gostionica, Zdravljak, Zalogajnica, Pečenjarnica, Pizzeria, Slastičarnica i Objekt brze prehrane (fast food).

22 Ugostiteljski objekti iz skupine Barovi razvrstavaju se u slijedeće vrste: Kavana, Noćni klub, Noćni bar, Disco klub, Caffe bar, Pivnica, Buffet, Krčma, Konoba, Klet, Beach bar i Kušaonica.

pisano radno vrijeme za ugostiteljske objekte iz skupine Restorani i Barovi koji sukladno Zakonu mogu raditi od 6.00 do 24.00 sata, bilo svih ili samo pojedinih vrsta, odnosno može u određenim dijelovima svog područja odrediti produženo radno vrijeme svih ili samo pojedinih vrsta ugostiteljskih objekata iz navedenih skupina, a sve to uz propisivanje uvjeta koji moraju biti ispunjeni za rad ugostiteljskih objekata u produžnom radnom vremenu i uz mišljenje turističkog vijeća turističke zajednice tog područja. Bitno je naglasiti, da prema navedenim odredbama Zakona, predstavničko tijelo JLS ne može svojom odlukom skraćivati najduže propisano radno vrijeme, već samo produžiti (skraćivati radno vrijeme ovih ugostiteljskih objekata može samo izvršno tijelo JLS tj. općinski načelnik odnosno gradonačelnik). Isto tako, JLS svojom odlukom ne može određivati raniji ili kasniji početak rada navedenih vrsta ugostiteljskih objekata, već kao što je rečeno, samo može produžavati najduže Zakonom propisano radno vrijeme. Dok je prema prethodno važećem Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti iz 2008. godine, JLS svojom odlukom mogla produžiti radno vrijeme ovih ugostiteljskih objekata najduže za dva sata, novi Zakon ograničenje izostavlja, što znači da je sada JLS potpuno slobodna u odlučivanju dužine radnog vremena u produženom radu. To znači da JLS može radno vrijeme ovih ugostiteljskih objekata produžiti i za 6 sati odnosno do 06.00 sati narednog dana. No, smatramo da to nije intencija zakonodavca, jer bi se time omogućilo pojedinim ili svim vrstama ugostiteljskih objekata iz skupine Restorani i Barovi da teoretski mogu raditi od 00.00 do 24.00 sata. Zato, prilikom određivanja dužine produžavanja radnog vremena, predstavničko tijelo trebalo bi pažljivo razmotriti te i uzeti u obzir mišljenje turističkog vijeća turističke zajednice tog područja.²³ Ukoliko JLS nije odlukom propisala mogućnost produženja radnog vremena navedenim vrstama ugostiteljskih objekata, tada ugostiteljski objekti koji posluju u tim vrstama mogu raditi od 6.00 sati pa najduže do 24.00 sata. Međutim, ipak im ostaje mogućnost da u slučaju opravdanih potreba, podnesu zahtjev općinskom načelniku odnosno gradonačelniku da se određenom ugostiteljskom objektu na određeni dan omogući duži rad.

ističemo...

Izvršno tijelo JLS (općinski načelnik odnosno gradonačelnik) može na zahtjev ugostitelja za pojedine ugostiteljske objekte iz skupine Restorani i Barovi koji sukladno Zakonu mogu raditi od 6.00 do 24.00 sata, rješenjem odrediti drugačije radno vrijeme, radi organiziranja prigodnih proslava (dočeka Nove godine, svadbi, maturalnih zabava i sl. događanja).

Izvršno tijelo JLS može ugostitelju za ugostiteljski objekt za koji je podnio zahtjev, ne samo produžiti radno vrijeme u neograničenom trajanju, već može odrediti i raniji početak obavljanja ugostiteljske djelatnosti (primjerice da ugostiteljski objekt te prigode može započeti s radom od 05.00 sati). Ovdje želimo podsjetiti da se u praksi često navedeno ovlaštenje zlorabuje, odnosno da se ne vodi računa o tome da se drugačije radno vrijeme ugostiteljskom objektu određuje zbog organiziranja prigodnih proslava, što znači da u zahtjevu za određivanjem drugačijeg radnog vremena, ugostitelj mora

²³ Ukoliko odlukom JLS propiše mogućnost dužeg radnog vremena ugostiteljskih objekata iz skupine Restorani i Barovi (npr. do 02.00 sata narednog dana) vikendom i blagdanima, tada se to odnosi samo na blagdane utvrđene Zakonom o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, a ne na ostale crkvene blagdane (Presuda Upravnog suda RH br. Us-4485/2004 od 24.1.2008.)

navesti vrstu prigodne proslave. U tom smislu, nije u duhu ovog Zakona da se pojedinom ugostitelju temeljem navedenog ovlaštenja određuje drugačije radno vrijeme radi organiziranja prigodnih proslava (bez navođenja kojim povodom se iste održavaju) i to svakog vikenda tijekom cijele godine.

ističemo...

Izvršno tijelo JLS (općinski načelnik odnosno gradonačelnik) po službenoj dužnosti, rješenjem, za pojedine ugostiteljske objekte iz skupine Restorani i Barovi koji sukladno Zakonu mogu raditi od 6.00 do 24.00 sata, **može za dva sata** odrediti raniji završetak radnog vremena od Zakonom ili Odlukom JLS propisano radnog vremena, u skladu s kriterijima propisanim istom Odlukom.

U odlučivanju o dužni skraćivanja radnog vremena određenom ugostiteljskom objektu po službenoj dužnosti, izvršno tijelo JLS je ograničeno Zakonom, jer radno vrijeme može produžiti najviše za dva sata. Rješenjem kojim se pojedinom objektu skraćuje radno vrijeme, navodi se za koliko sati se radno vrijeme skraćuje i koje razdoblje. U praksi, izvršna tijela rješenjem po službenoj dužnosti najčešće skraćuju radno vrijeme ugostiteljskim objektima u kojima se učestalo krši radno vrijeme i/ili narušava javni red i mir, a što se dokazuje odnosno potvrđuje čestim prijavama građana te obavijesti nadležnih inspeksijskih tijela i policijskih postaja.

ističemo...

Izvršno tijelo (općinski načelnik odnosno gradonačelnik) može za ugostiteljske objekte iz skupine Restorani i Barovi koji sukladno Zakonu mogu raditi od 6.00 do 24.00 sata, za vrijeme održavanja manifestacija, sportskih događanja, glazbenih festivala i slično, odlukom odrediti drugačije radno vrijeme.

U ovom slučaju drugačije radno vrijeme se određuje odlukom (ne rješenjem) u kojoj se navodi vrste ugostiteljskih objekata, područje na kojem će se i vrijeme u kojem će se odlukom određeno radno vrijeme primjenjivati. I ovdje, izraz „drugačije radno vrijeme“ treba tumačiti na način da izvršno tijelo odlukom može odrediti raniji početak rada kao i kasniji završetak radnog vremena od onog propisanog Zakonom.

ističemo...

Ugostiteljski objekti iz skupine Barovi koji ispunjavaju uvjete za rad noću sukladno posebnom propisu,²⁴ a to su **Noćni klub, Noćni bar i Disco klub, mogu raditi noću od 21.00 do 06.00 sati, ali samo u zatvorenim prostorima.**

U ovom slučaju bitno je naglasiti da se navedena mogućnost odnosi isključivo na ove vrste ugostiteljskih objekata, a da je takvo radno vrijeme Zakonom prostorno ograničeno, odnosno primjenjuju se samo na zatvorene prostorije navedenih vrsta ugostiteljskih objekata, a ne i na njihove terase. Posebno želimo istaknuti da navedenim vrstama ugostiteljskih objekata se ne može odrediti drugačije (kraće

²⁴ Izloženost buci te mjere u cilju izbjegavanja ili ograničavanja štetnog utjecaja prekomjerne buke za zdravlje ljudi, kao i mjere koje s tim u svezi ima nadležna sanitarna inspekcija, propisane su odredbama Zakona o zaštiti od buke (Nar. nov., br. 30/09., 55/13. i 155/13.) i njegovim provedbenim propisima.

niti duže) radno vrijeme kako odlukom predstavničkog tijela, tako i pojedinačnim aktom općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.²⁵ Ukoliko ugostiteljski objekt posluje u dvojnoj vrsti, tada u svakoj od vrste može raditi sukladno radnom vremenu propisanom za tu vrstu, a radno vrijeme jedne i druge vrste ne smije se preklapati.²⁶ Podsjećamo da je odredbom čl. 10. st.1. toč. 18. ZUD-a propisano da je ugostitelj dužan onemogućiti iznošenje pića i napitaka izvan zatvorenih prostora ugostiteljskih objekata koji ispunjavaju uvjete za rad noću, jer u protivnom snosi prekršajnu odgovornost.

5.2.3. Ugostiteljski objekti iz skupina Catering objekti i Objekti jednostavnih usluga

ističemo...

Radno vrijeme ugostiteljskih objekata iz skupine Catering objekti²⁷ i Objekti jednostavnih usluga²⁸ ovlašteno je odlukom propisivati predstavničko tijelo JSL.

Postavlja se pitanje, u kojem radnom vremenu mogu raditi ugostiteljski objekti navedenih skupina ako JLS odlukom nije propisala njihovo radno vrijeme. Smatramo, da u tom slučaju, ugostitelji samostalno određuju radno vrijeme ugostiteljskog objekta u kojem posluju.

5.3. Posebno o radnom vremenu ugostiteljskih objekata unutar javnih objekata te prostora za usluživanje na otvorenom ugostiteljskih objekata

5.3.1. Radno vrijeme ugostiteljskih objekata unutar zračnih luka, željezničkih i autobusnih kolodvora i slično

Odredbom čl. 9. st.1. toč.4. ZUD-a propisano je svi ostali ugostiteljski objekti (osim ugostiteljskih objekata za smještaj) koji se nalaze u zračnim lukama, željezničkim kolodvorima, autobusnim kolodvorima i sl. (npr. morskim i riječnim lukama, benzinskim postajama, trgovačkim centrima, tržnicama na malo)²⁹ mogu raditi u radnom vremenu objekata u kojem se nalaze. To znači, da caffè bar koji sukladno Zakonu može raditi najkasnije do 24.00 sata, ako se nalazi unutar jednog od navedenih objekata koji je otvoren od 00.00 do 24.00 sata, također može raditi u tom vremenu. Dakle, u navedenom slučaju razvidno je da se radi o ugostiteljskim objektima unutar javnih objekata (terminalnima putnog prometa, benzinskim postajama,

tržnicama i trgovačkim centrima i sl. objektima) odnosno javnim objektima namijenjenim okupljanju više ljudi u svrhu zadovoljavanja svojih potreba, a ne i na druge objekte (primjerice unutar casina, automat klubova i sl.).³⁰

5.3.2. Radno vrijeme prostora za usluživanje na otvorenom ugostiteljskih objekata

ističemo...

Radno vrijeme prostora za usluživanje na otvorenom ugostiteljskih objekata svojom odlukom propisuje predstavničko tijelo JLS.

Sukladno navedenoj odredbi, odlukom JLS propisuje se radno vrijeme usluživanja na otvorenom odnosno na terasama, vežama, uz bazene, na plažama i sl., svih vrsta ugostiteljskih objekata, a ne samo primjerice iz skupine Restorani i Barovi. Dakle, ako je odlukom JLS propisano da je radno vrijeme svih terasa na kojima ugostitelji pružaju ugostiteljske usluge od 07.00 do 24.00 sata, onda se to odnosi i na terase ugostiteljskih objekata za smještaj (primjerice Hotela, Hostela i dr.) koji inače prema Zakonu obvezno moraju raditi od 00.00 do 24.00 sata. Ako odlukom JLS nije propisano radno vrijeme prostora za usluživanje na otvorenom ugostiteljskih objekata, smatramo da je tada radno vrijeme terasa i drugih otvorenih prostora jednako radnom vremenu ugostiteljskog objekta, osim u slučaju ugostiteljskih objekata vrste Noćni klub, Noćni bar i Disco klub, jer se njihovo propisano radno vrijeme (od 21.00 do 06.00 sati) odnosi isključivo na zatvorene prostore.

5.4. Radno vrijeme ugostiteljskih sadržaja u ugostiteljskim objektima za smještaj

Radno vrijeme ugostiteljskih sadržaja³¹ u ugostiteljskim objektima za smještaj (hotelu, hostelu, kampu i dr.) ne mora biti istovjetno radnom vremenu ugostiteljskog objekta, što znači da primjerice radno vrijeme restorana ili bistrea unutar hotela ne mora biti od 00.00 do 24.00 sata, već kako ga ugostitelj odredi, ovisno o vlastitoj poslovnoj odluci.

25 Mišljenje Ministarstva turizma Kl. 011/03/15-02/146, Urbroj. 529-06-15-2 od 14.12.2015.

26 Primjerice, ako ugostiteljski objekt posluje u vrsti Caffè bar i Noćni klub, a ugostitelj odluči da Caffè bar radi od 6.00 do 23.00 sata, da radno vrijeme Noćnog kluba u istom objektu dvojnje vrste može započeti od 23.00 sata i trajati najdulje do 6.00 sati narednog dana.

27 Skupinu Catering objekti čini jedna vrsta i to Pripremnica obroka (Catering).

28 Skupina Objekti jednostavnih usluga razvrstava se u vrste: Objekt jednostavnih brzih usluga, Objekt jednostavnih usluga u kiosku, Objekt jednostavnih usluga u nepokretnom vozilu ili priključnom vozilu, Objekt jednostavnih usluga u šatoru, Objekt jednostavnih usluga na klupi i Objekt jednostavnih usluga na kolicima ili sl. napravama.

29 Takvo stajalište zauzelo je Ministarstvo turizma u svojem mišljenju: Kl. 334-09/07-01/258 od 20.11.2007 g. o primjeni identične odredbe prethodno važećeg Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti iz 2008. g. (Cit. „Odredba čl. 8. st.1. podst.4. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti kojom je propisano da ugostiteljski objekti iz skupina "Restorani" i "Barovi" u zračnim lukama, željezničkim kolodvorima, autobusnim kolodvorima i sl., mogu raditi u radnom vremenu objekta u kojem se nalaze, može se primijeniti i na rado vrijeme ugostiteljskih objekata koji se nalaze u sklopu benzinskih postaja.“).

30 Mišljenje Ministarstva turizma Kl. 335-02/15-01/127, Urbroj. 529-06-15-2 od 26.10.2015. (Cit. „.....u vezi s Vašim dopisom u kojem predlažete definiranje radnog vremena ugostiteljskih objekata iz skupina Barovi koji se nalaze u sklopu casina ili automat klubova tako da bude usklađeno s radnim vremenom casina ili automat kluba, odnosno da se ugostiteljska djelatnost u takvim objektima uvrsti među ugostiteljske objekte iz skupine „Barovi“ koji mogu raditi od 00.00 do 24.00 sata svaki dansmatramo da se u okviru ovlaštenja danih predstavničkom tijelu JLS u čl. 9.st.2. podstavcima 5. i 6. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti treba tražiti mogućnost za produženje radnog vremena pojedinih vrsta ugostiteljskih objekata, pa tako i onih vrsta koji posluju u sklopu casina odnosno automat kluba.“)

31 Pod ugostiteljskim sadržajima smatraju se prostori i prostorije u kojima se pripremaju i uslužuju jela, pića i napitici, kao što su kuhinja, točionik, prostorija i prostor za usluživanje, blagovaonica, a koji sadržaji uređenjem, opremom, uređajima, uslugama i održavanjem moraju ispunjavati uvjete sukladno odredbama pravilnika kojima se propisuju minimalni uvjeti i uvjeti kategorije za ugostiteljske objekte za smještaj, odnosno pravilnici o minimalnim uvjetima pojedinih vrsta ugostiteljskih objekata iz skupine Restorani, Barovi i Objekti jednostavnih usluga ako je ugostiteljski sadržaj ustrojen kao jedna od vrsta ugostiteljskog objekta iz navedenih skupina (primjerice kao Restoran, Bistro, Caffè bar, Objekt brze prehrane i sl.).

5.5. Radno vrijeme objekata za pružanje usluga u domaćinstvu i na OPG-u

Radno vrijeme objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu³² nije propisano, što znači da iznajmljivač soba, apartmana i drugih objekata određuje samosta Ino, ovisno o potrebama gostiju. Međutim, dok radno vrijeme objekata u kojima građani pružaju usluge u domaćinstvu nije uopće propisano, radno vrijeme objekata na OPG-u odnosno seljačkom domaćinstvu³³ je propisano.

Radno vrijeme objekata na OPG-u unutar kojeg se pružaju ugostiteljske usluge propisano je na način da radno vrijeme takvih objekata odlukom propisuje predstavničko tijelo JLS na području kojeg se nalazi OPG, ali nositelj OPG-a može odlučiti da posluje i uz prethodni dogovor (dakle prema odluci ali i uz prethodni dogovor) odnosno samo uz prethodni dogovor i/ili na poziv (a ne u radnom vremenu propisanom odlukom općine/grada).

5.6. Isticanje obavijesti o radnom vremenu u ugostiteljstvu i pridržavanje istog

ističemo...

U obavljanju ugostiteljske djelatnosti ugostitelj je dužan vidno istaknuti na ulazu u objekt obavijest o radnom vremenu sukladno propisanom načinu i radnim, odnosno neradnim danima te se pridržavati kako propisanog, tako i istaknutog radnog vremena.

Ako ugostiteljski sadržaji unutar ugostiteljskih objekata za smještaj (hotel, host el, kampovi i dr.) nisu istovjetni s radnim vremenom ugostiteljskog objekta za smještaj, tada je ugostitelj dužan, pored radnog vremena ugostiteljskog objekta za smještaj istaknutog na ulazu u objekt, na vidan način unutar ugostiteljskog objekta istaknuti i radno vrijeme pojedinog ugostiteljskog sadržaja i istog se pridržavati.

Dakle, ugostitelj mora istaknuti obavijest o ne samo o radnom vremenu tijekom dana, već i o radnim, odnosno neradnim danima i tog se radnog vremena mora pridržavati. Prilikom određivanja radnog vremena koji će se istaknuti na ulazu u ugostiteljski objekt, ugostitelj mora voditi računa da je istaknuto radno vrijeme sukladno propisanom, što znači da nije dopušteno isticati radno vrijeme izvan radnog vremena propisanog Zakonom i/ili odlukom JLS. Tako, ako je za caffe bar odlukom JLS propisano produženo radno vrijeme do 02.00 sata narednog dana, tada ugostitelj ne smije isticati obavijest da je radno vrijeme caffe bara do 03.00 sata, jer nakon 02.00 sata caffe bar ne smije raditi. Isto tako, obavijest mora biti istaknuta na ulazu u ugostiteljski objekt na vidan način, što znači da slova kojima je obavijest napisana mora biti čitljivo ispisana u fontu i na podlozi vidljivoj za goste te ne smije biti prekrivena nekim drugim obavijestima ili oznakama.

ističemo...

Sukladno ugostiteljskim poslovnim običajima, ugostitelj je dužan gostu koji se u ugostiteljskom objektu zatekne u vrijeme završetka najdulje propisanog (i/ili istaknutog) radnog vremena, omogućiti dovršenje naručene konzumacije prije isteka radnog vremena i to najduže do 30 min (tzv. "vrijeme tolerancije").³⁴

OPG je dužno na ulazu u objekt u kojem pruža ugostiteljske usluge vidno istaknuti obavijest o radnom vremenu, koje mora biti određeno unutar radnog vremena propisanog odlukom JLS, te radnim odnosno neradnim danima i pridržavati se istaknutog radnog vremena. Iznimno, OPG može na ulazu u objekt istaknuti obavijest da posluje i uz prethodni dogovor, odnosno samo uz prethodni dogovor i/ili na poziv, u kojem slučaju istaknuta obavijest mora sadržavati i podatke o kontaktu (ime i prezime nositelja OPG-a, broj telefona, eventualno e-mail adresa ako je nositelj ima).

Obzirom da radno vrijeme za objekte građana koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu nije propisano, iznajmljivači Soba, Apartmana, Studio apartmana, Kuća za odmor, Kampa i Kamp odmorista nemaju obvezu isticanja radnog vremena, ali ukoliko to žele, mogu.

Primjer obavijesti o radnom vremenu, radnim i neradnim danima Caffe bara:

RADNO VRIJEME CAFFE BARA „DARKO“

Ljetno radno vrijeme:

Ponedjeljak - petak: 6.00 - 23.00 s.

Subota: 6.00 - 02.00 s.

Nedjeljom i blagdanom: 8.00 - 24.00 s.

Zimsko radno vrijeme:

Ponedjeljak - petak: 7.00 - 23.00 s.

Subotom: 7.00 - 24.00 s.

Nedjeljom i blagdanom: 8.00 - 24.00 s.

Napomena:

Uskrs, Božić i Nova godina: zatvoreno

Primjer obavijest o radnom vremenu ugostiteljskog objekta za smještaj i ugostiteljskog sadržaja:

RADNO VRIJEME HOSTELA „NADA“

Radno vrijeme hostela: svakog dana od 00.00 do 24.00 sata

Prihvata gostiju za smještaj:

- u prostoriji za prihvata gostiju: od 06.00 do 22.00 s.
- po pozivu na broj mobitela 098 /123 456 od 22.00 do 06.00 s.

Radno vrijeme restorana: svakog dana od 06.00 do 24.00 sata

Radno vrijeme terase: svakog dana od 08.00 do 22.00 sata

Napomena:

Terasa je otvorena samo tijekom ljetnog radnog vremena

Za vrijeme vremenskih oborina, na terasi se ne uslužuje

32 Objekti građana u domaćinstvu razvrstavaju se u vrste: Soba, Apartman, Studio apartman, Kuća za odmor, Kamp i Kamp odmorista.

33 Objekti u seljačkom domaćinstvu odnosno na OPG-u razvrstava se u vrste: Vilotočje/Kušaonica, Izletišta, Soba, Apartman, Ruralna kuća za odmor i Kamp.

34 Ugostitelj ne čini prekršaj prekoračenja propisanog radnog vremena poslovanja samo ako se radi o prekoračenju do 30 minuta, kao uobičajenom vremenu tolerancije, kako bi gosti mogli konzumirati već naručenu hranu i piće (Odluka Visokog prekršajnog suda RH br. G-1569/96 od 29.10.1997.g.). Ako je naruđba učinjena prije isteka propisanog radnog vremena, ugostitelj smije poslovati 30 min. duže kako bi gostu omogućio nesmetanu konzumaciju (Odluka Visokog prekršajnog suda RH br. G-2291/00 od 8.11.2001.g.)

